

МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

**НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
ДИСЦИПЛІНИ**

**«Кадрова політика і державна служба»
(для магістрів)**

МАУП

Київ - 2015

Підготовлено доцентом кафедри державного управління та самоврядування
В.В. Утвенком

Затверджено на засіданні кафедри державного управління та самоврядування
(протокол №10 від 20 квітня 2016)

*Схвалено Вченою радою Інституту соціальних наук і самоврядування
Г.А Алієва Міжрегіональної Академії управління персоналом (протокол №9 від 29
квітня 2016)*

Утвенко В. В. Навчальна програма дисципліни «Кадрова політика і державна
служба» (для магістрів). – К.: МАУП, 2016. – 20 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, тематичний план, зміст
дисципліни «Кадрова політика і державна служба», методичні рекомендації з
підготовки рефератів, теми рефератів, питання для самоконтролю, а також список
літератури.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Демократизація суспільно-політичного життя в Україні в останні десятиліття, перехід до ринкової економіки, проведення радикальних соціально-економічних перетворень, децентралізація влади в країні, реформування місцевого самоврядування, що передбачається здійснити в найближчі декілька років, зумовили нові підходи до організації державної служби, її кадрового забезпечення.

Сучасна державна кадрова політика в системі державної служби повинна формуватися на засадах творчості, дієвості; якості професійної діяльності; новаторства, прогнозованості, мати випереджальний характер; демократичності; культури управління; інноваційності, системності професійного розвитку.

На сучасному етапі державна кадрова політика повинна сприяти утвердженню в Україні інноваційної моделі економічного і соціального розвитку, підвищення ефективності використання інтелектуального потенціалу країни, всіх її людських і природних ресурсів, забезпечення підвищення конкурентоспроможності національної економіки, досягнення стабільного сталого розвитку і підвищення добробуту громадян.

«Кадрова політика і державна служба» є однією з дисциплін, що належить до тих, які створюють основну базу знань, необхідну для ефективної підготовки фахівців з менеджменту організацій, в галузі державного управління та місцевого самоврядування, державної служби, регіонального розвитку.

Підготовка фахівців в сфері державного управління має на меті дати слухачам теоретичні знання та виробити в них практичні навички опрацьовувати й обґрунтовувати конкретні пропозиції, які стосуються актуальних проблем державного управління та державної служби, а також передбачає вивчення національних традицій державного управління та державної служби, які ґрунтуються на вітчизняних та зарубіжних теоретичних розробках і практичних

засадах функціонування даних інститутів на сучасному етапі державотворення, позначеному проведенням адміністративної реформи.

У зв'язку з цим у програмі вивчення дисципліни «Кадрова політика і державна служба» для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня магістр міститься як теоретичний матеріал, так і специфіка застосування отриманих знань та навичок на практиці.

У результаті опанування даної дисципліни слухачі можуть сформувати цілісне уявлення про державну кадрову політику щодо сучасної державної служби, принципів і підходів до державної служби, а також засвоїти прийоми аналізу кадрової політики і шляхів розвитку державної служби, механізмів реалізації кадрової політики в державній службі, закономірностей розвитку кадрових процесів в органах державної влади та їх апаратах.

У ході вивчення даного предмету магістранти знайомляться з теоретико-методологічними засадами, об'єктом, предметом, метою та завданнями дисципліни, вивчають особливості здійснення державної кадрової політики в контексті становлення та розвитку державної служби в Україні. Всебічне вивчення даної дисципліни дозволить слухачам **знати:**

- сутність поняття кадрова політика;
- сутність та особливості розвитку державної служби;
- специфіку здійснення державної кадрової політики на сучасному етапі розвитку України;
- механізми формування і реалізації кадрової політики на державній службі;
- планування роботи з кадрами та основи кадрового менеджменту;
- посади державної служби та правовий статус державних службовців;
- формування кар'єри та порядок проходження державної служби;
- етику поведінки державного службовця;
- психологічну характеристику суб'єкта управління в державній службі;
- психологічні особливості об'єкта управління в державній службі;
- психологічні основи взаємодії суб'єкта і об'єкта управління в державній службі;

- особливості розвитку державної служби в Україні в контексті проведення адміністративної реформи;
- управління людськими ресурсами та державною службою;
- особливості підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації державних службовців;
- зарубіжний досвід кадрової політики та державної служби;
- моделі та види державної служби в зарубіжних країнах.

Отже, програма навчальної дисципліни «Кадрова політика і державна служба» спрямована на те, щоб дати слухачам знання теоретичних основ дисципліни та застосування ними здобутих знань, умінь та навичок на практиці.

Дисципліна «Кадрова політика і державна служба» викладатиметься з урахуванням найсучасніших інтерактивних методик.

МАУП

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

дисципліни

«КАДРОВА ПОЛІТИКА І ДЕРЖАВНА СЛУЖБА»

№п/п	Назва змістового модуля і теми
	Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади дисципліни
1	Теоретичні основи дисципліни “Кадрова політика і державна служба”
2	Теоретичні засади державної служби
	Змістовий модуль 2. Практичні механізми реалізації кадрової політики на державній службі
3	Державна кадрова політика України на сучасному етапі
4	Механізми формування і реалізації кадрової політики на державній службі
5	Планування роботи з кадрами. Основи кадрового менеджменту.
6	Посади державної служби
7	Правовий статус державних службовців
8	Кар’єра і порядок проходження державної служби
9	Етика поведінки державного службовця
10	Психологічна характеристика суб'єкта управління в державній службі
11	Психологічні особливості об'єкта управління в державній службі
12	Психологічні основи взаємодії суб'єкта і об'єкта управління в державній службі
13	Адміністративна реформа і розвиток державної служби в Україні
14	Управління людськими ресурсами та державною службою. Підготовка, перепідготовка та підвищення кваліфікації державних службовців.
	Змістовий модуль 3. Зарубіжний досвід кадрової політики і державної служби
15	Організація та функціонування державної служби в зарубіжних країнах
16	Моделі та види державної служби: зарубіжний досвід
Разом годин: 90	

Зміст
дисципліни

«Кадрова політика і державна служба»

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади дисципліни

Тема 1. Теоретичні основи дисципліни “Кадрова політика і державна служба”

Сутність кадрової політики. Сутність понять “кадрова робота”, “державна кадрова політика”. Принципи кадрової політики. Стан і тенденції розвитку апарату державних органів. Інститут формування і реалізації державної кадрової політики. Проблеми державної служби як фактор необхідних змін. Напрями кадрової політики щодо розвитку державної служби. Шляхи підвищення професійної спроможності персоналу органів державної влади.

Література [1; 3; 7-10; 12; 15; 16; 20; 23; 24; 26; 30]

Тема 2. Теоретичні засади державної служби

Сутність державної служби. Соціальна обумовленість виникнення державної служби. Цілі, завдання та функції державної служби. Види та моделі державної служби. Принципи державної служби. Нормативно-правове забезпечення державної служби та діяльності державних службовців. Особливості становлення та розвитку державної служби в Україні.

Література [1-11; 13; 14; 16-18; 20-23; 25; 27]

Змістовий модуль 2. Практичні механізми реалізації кадрової політики на державній службі

Тема 3. Державна кадрова політика України на сучасному етапі

Сучасний стан та особливості державної кадрової політики в Україні. Система управління кадрами. Система організаційної роботи з кадрами. Планування роботи з кадрами. Формування складу керівних кадрів, персоналу управління. Система навчання керівних кадрів. Інформація та діловодство в діяльності органів державної влади. Шляхи реформування державної кадрової політики в Україні.

Література [6; 8-10; 12-16; 19; 27; 30]

Тема 4. Механізми формування і реалізації кадрової політики на державній службі

Поняття механізму формування і реалізації кадрової політики в державному управлінні. Організаційне забезпечення кадрової політики. Адміністративно-правовий режим державної служби. Державна служба як особливий правовий інститут. Особливості адміністративно-правового режиму.

Література [6; 8-10; 12-16; 29; 30]

Тема 5. Планування роботи з кадрами. Основи кадрового менеджменту.

Особливості планування роботи з кадрами. Загальні вимоги до професії “державний службовець”. Типові професійно-кваліфікаційні характеристики посад державних службовців. Вимоги до державних службовців. Сутність кадрового менеджменту. Застосування моделі компетентності та профілів компетентності для управління персоналом у системі державної служби. Сучасні дослідження з питань ефективності менеджменту. Кваліфікаційні вимоги до різних категорій державних службовців. Методологія розробки профілю компетентності.

Література [6; 8-10; 12-16; 29; 30]

Тема 6. Посади державної служби

Посада державної служби як первинна структурна одиниця державного органу, її сутність і соціально-управлінська роль. Ранги державних службовців. Співвідношення понять "державна посада" та "посада в органі державної влади" та їх класифікація. Особливості державної служби на патронатних посадах. Посади в спеціалізованій державній службі.

Література [1-3; 5; 6; 8-11; 13-15; 17; 18; 28]

Тема 7. Правовий статус державних службовців

Державні службовці: правовий статус і соціальні функції. Права та обов'язки державних службовців. Обмеження, пов'язані з державною службою. Гарантії та

заохочення державних службовців. Види відповідальності державних службовців. Порядок проведення службового розслідування. Матеріальне та соціально-побутове забезпечення державних службовців.

Література [1-3; 5; 6; 8-11; 13-15; 17-19; 22; 23; 27]

Тема 8. Кар'єра і порядок проходження державної служби

Сутність поняття "службова кар'єра". Особливості формування кар'єри державних службовців в Україні. Специфіка прийняття на державну службу. Проходження державної служби. Порядок припинення державної служби. Особливості розвитку службової кар'єри в органах місцевого самоврядування.

Література [1-3; 5; 6; 8-11; 13-15; 17; 18]

Тема 9. Етика поведінки державного службовця

Сутність понять "мораль" та "етика". Співвідношення моралі та етики. Етика державного управління. Етична культура державних службовців. Естетична культура державних службовців. Зарубіжний досвід дотримання етичних норм на державній службі. Вітчизняний та зарубіжний досвід дотримання етичних норм на державній службі: порівняльна характеристика.

Література [1-3; 5; 6; 8-11; 13-15; 17; 18]

Тема 10. Психологічна характеристика суб'єкта управління в державній службі

Психологічна готовність керівника до управління. Структура психологічної готовності керівника до управління. Поняття та сутність управлінської культури. Управлінська культура в органах державної влади. Ефективність різних стилів керівництва в державній службі.

Література [3; 6; 8-10; 13-15]

Тема 11. Психологічні особливості об'єкта управління в державній службі

Мотивація державних службовців як фактор ефективності управління. Основні теорії мотивації. Особливості стимулювання праці державних службовців. Вплив соціально-психологічного клімату в установах державної служби на ефективність управління. Управління соціально-психологічним кліматом організації.

Література [3; 6; 8-10; 13-15]

Тема 12. Психологічні основи взаємодії суб'єкта і об'єкта управління в державній службі

Сутність поняття “комунікація”. Організація ефективної комунікації на державній службі. Специфіка міжособистісної комунікації. Вербальна комунікація. Структура та елементи інтерактивної міжособистісної взаємодії "керівник" - "підлеглий". Організаційні та міжособистісні конфлікти: сутність та заходи щодо запобігання їм.

Література [3; 6; 8-10; 13-15]

Тема 13. Адміністративна реформа і розвиток державної служби в Україні

Сутність та зміст адміністративної реформи в Україні. Мета та завдання адміністративної реформи. Основні етапи та напрямки проведення адміністративної реформи. Стратегія розвитку державної служби як складової адміністративної реформи. Шляхи оптимізації структури управління державною службою. Світовий досвід проведення адміністративної реформи.

Література [1; 2; 4-6; 8-11; 13-15; 17; 18]

Тема 14. Управління людськими ресурсами та державною службою. Підготовка, перепідготовка та підвищення кваліфікації державних службовців.

Сутність управління людськими ресурсами. Особливості управління людськими ресурсами в системі державної служби. Кадрове планування та кадровий розвиток. Управління державною службою в Україні. Кадрова робота в органах державної влади. Система підготовки та перепідготовки державних службовців. Підвищення кваліфікації державних службовців. Роль підготовки та підвищення кваліфікації державних службовців в удосконаленні державного управління. Зарубіжний досвід підготовки та перепідготовки державних службовців.

Література [1; 2; 4-6; 8-11; 13-15; 17; 18]

Змістовий модуль 3. Зарубіжний досвід кадрової політики і державної

служби

Тема 15. Організація та функціонування державної служби в зарубіжних країнах

Державна служба в країнах ЄС: спільне та відмінне. Особливості проходження державної служби в США. Нормативно-правове регулювання державної служби в зарубіжних країнах. Відбір та призначення державних службовців в країнах ЄС. Кодекси поведінки. Політичний нейтралітет. Членство в політичних партіях. Оплата праці та соціальні преференції для державних службовців. Спадковість влади: політичні та адміністративні посади.

Література [1; 5-11; 13-15]

Тема 16. Моделі та види державної служби: зарубіжний досвід

Моделі зарубіжної державної служби. Види державної служби. Особливості державної служби деяких зарубіжних країн. Система державної служби в країнах Європи та США: порівняльна характеристика. Державна служба в країнах СНД. Державна служба в країнах Азії та Африки. Особливості державної служби в країнах Латинської Америки. Державна служба в Австралії та Океанії. Основні напрями реформування зарубіжної державної служби.

Література [1; 5-11; 13-15]

ВКАЗІВКИ ДО ПІДГОТОВКИ РЕФЕРАТІВ

Підготовка студентами рефератів передбачає розвиток навичок самостійного пошуку необхідної інформації, опрацювання та осмислення теоретичного і практичного матеріалу. Вибір теми – довільний.

Реферат виконується на скріплених аркушах паперу формату А4. На титульній сторінці вказуються: назва дисципліни («Кадрова політика і державна служба»); прізвище, ім'я, по батькові студента, номер групи. Реферат має містити план і список літератури та повинен складатися зі вступу, кількох розділів та висновків. На останній сторінці ставиться дата виконання роботи та підпис студента.

У ході підготовки реферату студент має використовувати вітчизняні та іноземні

інформаційні матеріали, самостійно проводити пошук документальної та фактографічної інформації, здійснювати систематизацію та узагальнення даних, виявляти ключові моменти, використовувати електронну пошту та телеконференції, застосовуючи методи пошуку в мережі Інтернет. У випадку необхідності слід проводити реферування документів, формуючи власні погляди на явища, події та процеси, базуючись на знанні граматичних форм.

ТЕМИ РЕФЕРАТІВ

1. Теоретичні основи кадрової політики.
2. Сучасний стан та особливості кадрової політики в Україні.
3. Формування складу керівних кадрів, персоналу управління.
4. Сутність та особливості державної служби.
5. Історичні аспекти становлення та розвитку державної служби.
6. Еволюція розвитку державної служби в Україні.
7. Практичні механізми реалізації кадрової політики на державній службі.
8. Планування роботи з кадрами.
9. Основи кадрового менеджменту.
10. Посади державної служби.
11. Політичні посади і державна служба.
12. Посадові особи в системі державної служби.
13. Особливості кадрового забезпечення органів виконавчої влади.
14. Система навчання керівних кадрів.
15. Кадрова політика в органах місцевого самоврядування.
16. Служба в органах місцевого самоврядування в Україні.
17. Правовий статус державних службовців.
18. Кар'єра і порядок проходження державної служби.
19. Контроль у системі державної служби.
20. Етика поведінки державного службовця.
21. Психологічна характеристика суб'єкта управління в державній службі .

22. Психологічні особливості об'єкта управління в державній службі.
23. Психологічні основи взаємодії суб'єкта і об'єкта управління в державній службі.
24. Адміністративна реформа і розвиток державної служби в Україні.
25. Управління людськими ресурсами та державною службою.
26. Підготовка, перепідготовка та підвищення кваліфікації державних службовців.
27. Зарубіжний досвід кадрової політики і державної служби.
28. Організація та функціонування державної служби в зарубіжних країнах.
29. Моделі та види державної служби: зарубіжний досвід.
30. Кадрова політика в країнах ЄС.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Розкрийте сутність кадрової політики.
2. Висвітліть характерні особливості становлення та розвитку кадрової політики в Україні.
3. Що таке кадрова робота?
4. У чому полягає розробка ефективних механізмів управління персоналом на державній службі?
5. Назвіть головні принципи кадрової політики.
6. Вкажіть основні напрями кадрової політики щодо розвитку державної служби.
7. Що таке державна служба?
8. Вкажіть головні ознаки державної служби.
9. Розкрийте витоки державної служби.
10. Назвіть основні принципи державної служби.
11. Які нормативно-правові акти регулюють порядок проходження державної служби?
12. Розкрийте категоріально-термінологічний апарат державної служби.
13. Проаналізуйте сучасний стан державної кадрової політики.
14. Які існують головні проблеми в кадровій політиці держави на сучасному етапі розвитку України?

15. Розкрийте систему організаційної роботи з кадрами в Україні.
16. Яким чином здійснюється підготовка керівних кадрів?
17. Охарактеризуйте перспективи функціонування системи організаційної роботи з кадрами.
18. У чому полягає інформаційне забезпечення державної кадрової політики?
19. Проаналізуйте нормативно-правову базу роботи з кадрами.
20. Яким чином здійснюється відбір персоналу на державну службу?
21. Що є складовою організаційного механізму за діяльністю кадрів органів влади?
22. Що таке система правових норм?
23. Охарактеризуйте державну службу як публічно-правовий інститут.
24. Що таке адміністративно-правовий режим?
25. Які вимоги висуваються до державних службовців?
26. Що таке кадровий менеджмент?
27. Чим повинен володіти державний службовець?
28. Назвіть особисті вимоги до всіх державних службовців.
29. Що таке компетентність?
30. Накресліть типову модель компетентності.
31. Які існують ранги на державній службі?
32. До якого рангу державних службовців належать міністри?
33. Чи є служба в Збройних силах України спеціалізованою державною службою?
34. Які посади існують в органах місцевого самоврядування?
35. Що таке державна посада?
36. Дайте класифікацію посад в органах державної влади.
37. Які права має державний службовець?
38. Чим визначається правовий статус державних службовців?
39. Які обов'язки покладено на державних службовців?
40. Назвіть обмеження, пов'язані з прийняттям на державну службу та її проходженням.
41. Які види та форми юридичної відповідальності державних службовців Ви

знаєте?

42. Вкажіть особливості дисциплінарних стягнень для державних службовців.
43. Що таке службова кар'єра державного службовця?
44. Які складові включає кар'єра державного службовця?
45. Покажіть порядок прийняття на державну службу.
46. Що вам відомо про порядок проведення конкурсу для відбору та прийняття на державну службу?
47. У чому полягає стажування на посаду державного службовця?
48. У чому полягають особливості порядку припинення державної служби за додатковими підставами?
49. Дайте визначення моралі.
50. Назвіть основні складові моралі.
51. Дайте визначення етики.
52. У чому полягає відмінність між мораллю та етикою?
53. Назвіть основні етичні принципи державної служби.
54. У чому полягає діловий етикет державного службовця?
55. Що таке культура організації?
56. Виділіть головні складові культури організації.
57. У чому полягає психологічна готовність керівника до управління?
58. Що таке управлінська культура?
59. Вкажіть головні ознаки управлінської культури.
60. Розкрийте сутність поняття “стиль керівництва”.
61. Що таке мотивація?
62. Яким чином можна мотивувати державного службовця для кращого виконання ним службових обов'язків?
63. Назвіть основні види мотивації в державній службі.
64. Чи можна шляхом примусу змусити державного службовця краще виконувати свої службові обов'язки?
65. Яким чином здійснюється організація ефективної комунікації на державній

службі?

66. Розкрийте структуру взаємодії керівника та підлеглого.

67. Що таке міжособистісні конфлікти?

68. Чим міжособистісні конфлікти відрізняються від організаційних конфліктів?

69. У чому полягає зміст адміністративної реформи?

70. Які основні напрями проведення адміністративної реформи (децентралізації управління) Ви можете назвати?

71. У чому полягає зв'язок адміністративної реформи та розвитку державної служби?

72. Що є метою розвитку державної служби?

73. У чому полягає стратегія розвитку державної служби?

74. Наведіть приклади законопроектів, спрямованих на розвиток адміністративної реформи.

75. Розкрийте сутність поняття "управління людськими ресурсами".

76. Назвіть суб'єкти та об'єкти кадрової політики.

77. Що таке кадрова політика?

78. Розкрийте сутність процесу навчання державних службовців.

79. Яким чином здійснюється підвищення освітньо-кваліфікаційного рівня персоналу державного управління?

80. Покажіть основні принципи організаційної підготовки персоналу державної служби.

81. Назвіть основні моделі державної служби в зарубіжних країнах.

82. Яким чином здійснюється нормативно-правове забезпечення державної служби в країнах ЄС?

83. У чому полягає відповідальність державних службовців у зарубіжних країнах?

84. Які існують ранги державної служби в європейських країнах?

85. Розкрийте сутність поняття "спадковість влади".

86. За якими основними критеріями можна класифікувати моделі державної служби?

87. У чому полягають головні відмінності між англосаксонською та континентальною моделями?

88. Яка модель державної служби утверджується в Україні? Обґрунтуйте свій висновок.

89. Що найбільш характерно для відкритих систем державної служби?

90. Що ви знаєте про особливості державної служби у Великій Британії, США, Франції?

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. *Битяк Ю. П.* Державна служба в Україні: організаційно-правові засади: моногр. / Ю. П. Битяк. - Х.: Право, 2005. - 304 с.
2. *Біла-Тіунова Л. Р.* Державна служба в Україні: навч. посіб. / Л. Р. Біла-Тіунова, В. Р. Кравець; Нац. ун-т "Одес. юрид. акад.", Криворіз. ф-т. - О.: Фенікс, 2012. - 179 с.
3. *Білінська М. М.* Кадрова політика і державна служба: конспект лекцій / М. М. Білінська, О. Л. Євмешкіна, І. Г. Сурай; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Упр. орг. фундам. та приклад. дослідж., каф. держ. упр. і менедж. - К.: НАДУ, 2012. - 72 с.
4. *Державна служба в Україні: соціально-правовий та організаційний аспекти:* навч. посіб. / [Ю. П. Сурмін та ін.]; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Ін-т пробл. держ. упр. та місц. самоврядування. - К.: НАДУ, 2011. - 202 с.
5. *Державна служба в Україні: теоретико-правова характеристика у контексті реформування законодавства:* монографія / [С. В. Ківалов та ін.]; за заг. ред. С. В. Ківалова, Л. Р. Білої-Тіунової; Нац. ун-т "Одес. юрид. акад.". - О.: Фенікс, 2013. - 436 с.
6. *Енциклопедія державного управління* : у 8 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України ; наук.-ред. кол. : Ю. В. Ковбасюк (голова) та ін. - К. : НАДУ, 2011. - Т. 6 : Державна служба / наук.-ред. кол. : С. М. Серьогін (співголова), В. М. Сороко (співголова) та ін. - 2011. - 524 с.

7. *Кадрова* політика і державна служба: конспект лекцій / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України; [уклад. В. М. Сороко]. - К.: [НАДУ], 2009. - 104 с.
8. *Кадрова* політика і державна служба: навч. посібник / С. М. Серьогін [та ін.]; заг. ред. С. М. Серьогін; Національна академія держ. управління при Президентові України. Дніпропетровський регіональний ін-т держ. управління. - Д.: ДРІДУ НАДУ, 2009. - 138 с.
9. *Кадрова* політика і державна служба: навч. посіб. / С. М. Серьогін, Н. Т. Гончарук, Н. А. Липовська та ін.; за заг ред. С. М. Серьогіна. - Д.: ДРІДУ НАДУ, 2011. - 352 с.
10. *Кадрова* політика і державна служба у сфері публічного управління (регіональний аспект): монографія / В. М. Мартиненко, С. М. Серьогін, В. О. Євдокимов; за заг. ред. В. М. Мартиненка; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Харків. регіон. ін-т держ. упр. - Х.: ХарРІ НАДУ "Магістр", 2008. - 303 с.
11. *Лазор О. Д.* Державна служба в Україні: навч. посіб. / О. Д. Лазор, О. Я. Лазор ; Львівський регіональний ін-т держ. управління Національної академії держ. управління при Президентові України. - Вид. 3-тє, доп. і переробл. - К. : Дакор, 2009. - 560 с.
12. *Морушко О. О.* Кадровий менеджмент: навч. посіб. / О. О. Морушко; Нац. ун-т "Львів. політехніка". - Л.: Вид-во Львів. політехніки, 2014. - 173 с.
13. *Оболенський О. Ю.* Державна служба: навч. посіб. / О. Ю. Оболенський; Київський національний економічний ун-т. - К. : КНЕУ, 2003. - 344 с.
14. *Оболенський О. Ю.* Державна служба: підруч. / О. Ю. Оболенський. - К.: КНЕУ, 2006. - 472 с.
15. *Павленко В. Л.* Державна служба в Україні: підручник / В. Л. Павленко, В. В. Павленко; за заг. ред. д-ра юрид. наук, доц., Засл. юриста України А. М. Подоляки. - Хмельницький: ХмЦНП, 2013. - 356 с.
16. *Пірен М. І.* Державна кадрова політика: шляхи елітизації: монографія / М. І. Пірен; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. - К.: Талком, 2014. - 251 с.

17. Черноног Є. С. Державна служба в Україні: навч. посібник / Є. С. Черноног; Східноукраїнський національний ун-т ім. Володимира Даля. - Луганськ: Видавництво СНУ ім. В.Далія, 2005. - 160 с.

18. Черноног Є. С. Державна служба: історія, теорія, практика / Є. С. Черноног. - К.: Знання, 2008. - 458 с.

19. Швець І. Ю. Правове забезпечення державного управління в Україні: навч. посіб. / Швець І. Ю., Швець Ю. Ю. - Сімф. : ДІАЙП, 2013. - 239 с.

Додаткова

20. Бакуменко В. Д. Теоретичні та організаційні засади державного управління: Навч. посіб. / В. Д. Бакуменко, П. І. Надолішній. - К.: Міленіум, 2003. - 256 с.

21. Державне управління та державна служба: словник-довідник / [Укладач О. Ю. Оболенський]. - К.: КНЕУ, 2005. - 480 с.

22. Закон України "Про державну службу" від 16.12. 1993 №3723-ХІІ // ВВР України. - 1993. - №52. - Ст.490.

23. Закон України «Про службу в органах місцевого самоврядування» від 7.06. 2001 №2493-ІІІ // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, №33, ст. 175.

24. Кагановська Т. Є. Адміністративно-правові засади кадрового забезпечення державного управління в Україні: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.07 / Кагановська Тетяна Євгенівна ; Нац. акад. наук України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корещького. - К., 2012. - 32 с.

25. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 черв. 1996 р. // ВВР України. - 1996. - № 30. - Ст. 141.

26. Олуйко В. М. Державна кадрова політика в регіоні України: формування і реалізація: автореф. дис... канд. наук з держ. управління: 25.00.04 / Олуйко Віталій Миколайович; Українська академія держ. управління при Президентові України. - К., 2001. - 20 с.

27. Правове забезпечення державного управління і державної служби: навч. посіб. для перепідготов. та підвищ. кваліфікації держ. службовців V-VII категорій за проф. прогр. підвищ. кваліфікації / уклад. Т. Г. Ніколаєвич; ред. кол. І. Д.

Шкробанець [та ін.]; Чернівецька обласна держ. адміністрація, Чернівецький регіональний центр перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів держ. влади, органів місцевого самоврядування, керівників держ. підприємств, установ та організацій. - Чернівці: Прут, 2003. - 108 с.

28. *Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади.* Постанова Кабінету Міністрів України від 10 вересня 2014 р. № 442. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/442-2014-%D0%BF>

29. *Сидоренко П. В.* Кадрова політика в місцевих органах виконавчої влади України: сутність та тенденції розвитку: автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр.: 25.00.03 / Сидоренко Павло Володимирович; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. - К., 2012. - 20 с.

30. *Титаренко Л. М.* Державна кадрова політика: соціально-психологічний та гуманітарний компоненти удосконалення підготовки управлінських кадрів: автореф. дис... канд. політ. наук: 23.00.02 / Титаренко Любов Миколаївна; Одеська національна юридична академія. - О., 2005. - 20 с.

МАУП